

Snelle screening leerling, groep 1 - 2 of groep 3 t/m 8

Stap 01 - Snelle screening leerling, groep 1 - 2: Lijst a

Ik wil nagaan of er bij deze leerling signalen zijn die kunnen duiden op een ontwikkelingsvoorsprong/ (hoge) begaafdheid.

Eerste signalen van talent
 Vul in wat het beste past bij de leerling:
 4: zit ze ik overtop
 3: zit ze ik soms
 2: zit ze ik zelden
 1: zit ze ik eigenlijk nooit

Heeft opvallende en bijbehorende opmerkingen 0 4 0 3 0 2 0 1

Prakt over onderwerpen die niet des Meesters zijn, stelt leerevragen 0 4 0 3 0 2 0 1

Is taalvaardig, heeft grote woordenschat en maakt lange zinnen 0 4 0 3 0 2 0 1

Heeft een bijzonder gevoel voor humor, maakt woordgrappen 0 4 0 3 0 2 0 1

Is nieuwsgierig, stelt veel vragen en vraagt door 0 4 0 3 0 2 0 1

Heeft sterk geheugen, komt terug op gebeurtenissen 0 4 0 3 0 2 0 1

Loopt voor in ontwikkelingsvoorsprong 0 4 0 3 0 2 0 1

Is nieuwsgierig in wat er in de omgeving gebeurt 0 4 0 3 0 2 0 1

Is voor in tel-, rekenvaardigheid en getalbegrip 0 4 0 3 0 2 0 1

Is voor in letterherkenning en aanvankelijk lezen 0 4 0 3 0 2 0 1

Kan moeilijke puzzels, smartsen en spelletjes maken 0 4 0 3 0 2 0 1

Is leergierig en wil alles weten 0 4 0 3 0 2 0 1

Onderzoeksvraag

Ik wil nagaan of er bij deze leerling signalen zijn die kunnen duiden op een ontwikkelingsvoorsprong/ (hoge) begaafdheid.

lijsten a b

optie om twee keer per jaar in te vullen

Signaleren kun je omschrijven als het verzamelen van signalen die kunnen duiden op een ontwikkelingsvoorsprong/(hoge) begaafdheid. Een hoge score op een signaleringslijst is een eerste goede indicatie van een ontwikkelingsvoorsprong/(hoge) begaafdheid.

Deze lijst is bedoeld als een signaal en niet als een vaststelling van een ontwikkelingsvoorsprong/(hoge) begaafdheid. Het moment van invullen bepaal je zelf; aan het begin van het schooljaar of op een later moment zoals de periode rond de herfstvakantie.

Er is een a en een b lijst, zodat je eventueel twee keer per jaar een Snelle screening kunt doen. Lijst a en b zijn exact hetzelfde.

Je zou kunnen afspreken dat elke leerkracht zo rond de herfstvakantie van 1/3^e deel van de groep de 'Snelle signalering' invult. De leerkracht bepaalt zelf voor welke leerlingen hij/zij dat doet. Je hebt dan een vast meetmoment, maar je laat de keuze en het eigenaarschap bij de leerkracht. Het kan bijvoorbeeld zijn dat de leerling pas in de loop van het schooljaar uitingen van een mogelijke begaafdheid laat zien. Met de uitkomst van deze screening kun je voor de betreffende leerlingen eventueel het vervolgonderzoek doen met de stappen uit de Algemene of Verdiepende diagnose.

Het is mogelijk om de jaarlijkse screening uit te voeren door de snelfunctie per groep te gebruiken. De knop **Screening** staat boven het leerlingenoverzicht. Deze snelfunctie is beschikbaar voor groep 1 - 2 én voor groep 3 t/m 8, waarmee je per groep lijst 01 kunt invullen (12 vragen per leerling).

Je ziet in één scherm 12 vragen en één-voor-één de leerlingen uit de groep. Je kunt ervoor kiezen om alle leerlingen opnieuw te screenen, ook als er reeds ingevulde formulieren zijn (die worden dan overschreven). Dan zet je het vinkje uit bij **Beantwoorde formulieren behouden**.

Als het niet lukt om de groepssignalering te voltooien voor alle kinderen, ga dan op een later moment verder en laat het vinkje staan bij **Beantwoorde formulieren behouden**.

Vervolgens zie je in het leerlingenoverzicht welke leerlingen groen, oranje en rood scoren. Je ziet daardoor direct met welke kinderen je de diagnose kunt starten. Rode scores geven geen indicatie en hoef je niets mee te doen. Bij groene scores kun je verder gaan met de Algemene diagnose. Oranje scores geven twijfel aan. Je bepaalt zelf of je vervolgstappen zet. Als je de leerlingen gaat 'bekijken' dan zie je dat stap 1 is ingevuld en automatisch is toegevoegd aan het leerlingdossier. Je kan daarna zelf de vervolgstappen bepalen.

SIGNALEREN, HOE DOE JE DAT?

Sommige leerkrachten hebben een sterk intuïtief gevoel. Zij zeggen: 'Ik kan het niet goed verklaren, maar mijn gevoel zegt...' Ik noem dat intuïtie en ben altijd heel blij als leerkrachten dit durven te benoemen. Ik las ergens eens een uitspraak: 'Intuïtie is die kennis die je niet onder woorden kunt brengen.' De kracht van intuïtie wordt groter naarmate je meer kennis van zaken hebt. Intuïtie is dus geen loos subjectief, een te negeren signaal, maar juist een teken van vakmanschap.

Hoogbegaafde kinderen worden door velen gezien als een 'ander type kind'. Het kind leert anders, meer hapsnap en ad hoc, heeft moeite met de te simpele stap-voor-stap-methode, denkt anders, heeft andere associaties, andere humor, stelt diepzinnige vragen, denkt door, leeft anders, heeft andere sociale verwachtingen, andere zorgen en andere interesses.

Het vraagt enige inzet van jou om deze signalen te zien. Het allerbelangrijkst is oprechte belangstelling. Probeer het kind achter de leerling te zoeken, probeer te vinden wat het drijft en wees eerlijk en nieuwsgierig.

In een groep waarin het werken met de methode leidraad is van het dagelijks handelen, zie je items als 'grote woordenschat', 'kan logisch denken' en 'heeft een scherp opmerkingsvermogen' niet zo snel. Daarom is het van belang dat je zelf activiteiten, spelletjes en situaties creëert waarin kinderen deze eigenschappen kunnen tonen. Kortom, een uitdagende leeromgeving en een sfeer die open en prettig voelt voor alle leerlingen. Een omgeving die aanzet tot leren.

Door een andere leeromgeving te bieden tijdens het signaleringsproces krijg je meer gevoel bij de leerlingen en zul je merken dat je beter in staat bent om de signaleringslijsten objectiever in te vullen. Hoe objectiever je de SiDi PO lijsten invult, hoe beter en sneller je de hoogbegaafde kinderen eruit haalt. Aan de andere kant train je ook jezelf doordat je beter weet waar je op moet letten en welke signalen (hoog)begaafde kinderen geven. Alle vragen die in [Stap 01 - Snelle screening leerling](#) worden gesteld zijn te herleiden tot de signalen die hoogbegaafde kinderen geven.

Een voorbeeld. Wil je weten of een leerling een sterk geheugen heeft ten opzichte van wat je mag verwachten in de groep, speel dan eens het geheugenspelletje 'Ik ga op vakantie en neem mee...' Of wil je de vraag 'Kan moeilijke puzzels, smartgames en spelletjes maken' zo objectief mogelijk invullen, bied dan eens een puzzel aan met meer stukjes dan gewoonlijk of kijk eens hoe ver de leerling komt in het opdrachtenboekje van een SmartGame.

Wanneer je er nu voor kiest om de Snelle screening in te vullen, bijvoorbeeld rond de herfstvakantie, dan doe je dat het volgend schooljaar (of het jaar daarna) waarschijnlijk niet opnieuw. Je weet inmiddels waar je op moet letten. Je gaat steeds meer op intuïtie screenen. De kracht van intuïtie wordt groter naarmate je meer kennis van zaken hebt. Bij twijfels of onzekerheid kun je de Snelle screening, op elk willekeurig moment, altijd inzetten.

Beeld van ouders, groep 1 - 2 of groep 3 t/m 8

Stap 02 - Beeld van ouders, groep 1 - 2, ouder 1

Beide ouders/ verzorgers.

Wij willen graag een goed beeld krijgen van de ontwikkeling van uw kind. Dat kan met deze vragenlijst. Het is de bedoeling een beeld te krijgen op dit moment, vergeleken met leeftijdsgenoten.

Hieronder is een aantal stellingen geformuleerd, verdeeld over verschillende onderdelen. Een aantal stellingen is met ja/nee te beantwoorden. U klikt het bolletje aan dat op uw kind van toepassing is in vergelijking met leeftijdsgenoten. Bij de overige stellingen klikt u achter de stelling het bolletje aan in de bijbehorende kolom: nooit, soms, vaak of altijd. In een eventueel gesprek met de leerkracht krijgt u de mogelijkheid om het beeld van uw kind toe te lichten.

Uw kind als baby / peuter

1. Kon als baby binnen een maand glimlachen	☐	ja	☐	nee
2. Was gevoelig voor prikkels, geluiden etc.	☐	ja	☐	nee
3. Keek als baby veel om zich heen	☐	ja	☐	nee
4. Was als baby zeer alert en gericht op interactie	☐	ja	☐	nee
5. Was als baby veel wakker	☐	ja	☐	nee
6. Wilde als baby en peuter dingen doen waartoe het nog niet in staat was (bijv. lopen, knippen, zelf eten, etc.)	☐	ja	☐	nee
7. Was zeer ontdekkend, wilde alles ontdekken	☐	ja	☐	nee
8. Was snel uitgeloken op bepaalde dingen	☐	ja	☐	nee
9. Had als peuter een ruime woordenschat en goed taalgebruik	☐	ja	☐	nee
10. Had als peuter al interesse in spelen op tablet	☐	ja	☐	nee
11. Stelde zeer veel 'waarom'-vragen	☐	ja	☐	nee
12. Verheugde zich op het naar school gaan	☐	ja	☐	nee
13. 'Laf' zelf prentenboeken	☐	ja	☐	nee
14. Verzon verhalen naar aanleiding van plaatjesboeken	☐	ja	☐	nee
15. Kon zich zorgen maken over dingen die niet bij de leeftijd horen	☐	ja	☐	nee

Uw beeld van uw kind als kleuter

Uitnodiging aan de ouders

Wij willen graag een goed beeld krijgen van de ontwikkeling van uw kind. Dat kan met deze vragenlijst. Het is de bedoeling een beeld te krijgen op dit moment, vergeleken met leeftijdsgenoten.

Hieronder is een aantal stellingen geformuleerd, verdeeld over verschillende onderdelen. Een aantal stellingen is met ja/nee te beantwoorden. U klikt het bolletje aan dat op uw kind van toepassing is in vergelijking met leeftijdsgenoten. Bij de overige stellingen klikt u achter de stelling het bolletje aan in de bijbehorende kolom: nooit, soms, vaak of altijd. In een eventueel gesprek met de leerkracht krijgt u de mogelijkheid om het beeld van uw kind toe te lichten.

Niet naar alle ouders sturen

Het is een afweging op welk moment je de ouders betreft bij de procedure. Je kunt er voor kiezen om **Stap 02 - Beeld van ouders** als eerste stap te nemen.

Het is echter aan te raden om met **Stap 03 - Beeld van de leerkracht** te beginnen. Op basis van dit resultaat kun je besluiten om de ouders wel of niet te raadplegen. Op deze wijze voorkom je dat er in een vroeg stadium te veel verwachtingen worden gewekt bij ouders en je voorkomt mogelijk een overbodige stap.

Er zit een risico aan deze volgorde. Het kan namelijk zijn dat jij het talent of de begaafdheid van een leerling niet goed kunt waarnemen, omdat er sprake is van aanpassing in de klas. Het kind laat thuis meer zien. Wees alert op de informatie van ouders in de informele en formele contactmomenten.

Gescheiden ouders

Het verdient voorkeur om beide ouders één lijst samen in te laten vullen. Maar je hebt de mogelijkheid om een formulier te delen met beide ouders, bijvoorbeeld wanneer ouders zijn gescheiden of als ze een heel verschillende mening hebben over hun kind.

Het is vanzelfsprekend dat ouders hun kind goed kennen. Om te weten wat voor vlees je in de kuip hebt, is de informatie van de ouder(s) onontbeerlijk. Er zijn ouders die hun ogen sluiten voor de ontwikkelingsvoorsprong onder het motto: 'doe maar gewoon, dan doe je gek genoeg'. Deze ouders willen niet dat hun kind het risico loopt in een uitzonderingspositie te komen. Het is jouw taak om deze ouders duidelijk te maken dat hun kind baat heeft bij een aangepast leerstofaanbod. Er zijn ook ouders die wellicht een hoge begaafdheid in hun kind zien, waarbij jij nog twijfel hebt. Geef aan dat je met een eerlijk beeld over het kind het meest gebaat bent. Mocht het beeld onduidelijk zijn of voor jou veel vragen oproepen, schakel dan de intern begeleider of de specialist hoogbegaafdheid in. Het is in deze gevallen wenselijk om de ouders uit te nodigen voor een gesprek over hun beeld.

Je kunt de ouders van tevoren schriftelijk of telefonisch informeren over jouw plan en aangeven wat de bedoeling is. Geef aan dat je plannen hebt voor een aanbod voor leerlingen die meer aankunnen. Uit jouw inventarisatie van de eerste gegevens komt naar voren dat hun kind er eventueel voor in aanmerking komt. Houd bij een dergelijk gesprek het doel goed voor ogen. Het doel is namelijk dat jij zo veel mogelijk informatie krijgt van de ouders. Voorkom dat het een tweegesprek wordt waarin jij te veel aan het woord bent. Bespreek het doel ook met de ouders, zodat er geen verkeerde verwachtingen worden gewekt. Het doel is niet om een mogelijke begaafdheid vast te stellen, maar wel dat jij een vermoeden hebt en graag het beeld van de ouders wilt horen.

Aan de hand van het gesprek kun je toezeggen dat je het diagnostisch traject in gang zult zetten. Je doet er verstandig aan geen toezeggingen te doen die je niet waar kunt maken. Valse verwachtingen kunnen onbegrip en boosheid opwekken.

- Luister aandachtig naar de problemen die ouders op tafel leggen en neem daar de tijd voor. Inventariseer zo goed mogelijk waar de schoen het meeste wringt. Is dat op cognitief terrein, is er sprake van verveling of demotivatie, heeft het te maken met perfectionisme en het niet aan de verwachtingen kunnen voldoen of ligt de kern van het probleem in de sociale en emotionele vaardigheden?
- Realiseer je dat het kind zich op school en thuis verschillend kan gedragen. Op school kan het zich aanpassen aan de verwachtingen van groepsgenoten en de leerkracht. Het kind doet wat wordt gevraagd en valt in de groep niet op, of het bouwt gedurende de dag frustratie op en reageert deze frustratie in de veilige thuishaven af. Uit ervaring weten we dat het vooral de meisjes zijn die zich makkelijk aan de groepsnorm aanpassen. Jongens reageren hun frustratie doorgaans op school af en kunnen storend gedrag vertonen. Het komt ook voor dat kinderen die op school de cognitieve uitdaging missen, die uitdaging buiten de school zoeken.
- Realiseer je dat het voor ouders moeilijk is om de schoolvorderingen van hun kind goed in te schatten. Bijvoorbeeld over het technisch leesniveau als het kind thuis relatief moeilijke woorden kan decoderen, terwijl het op school nog op het niveau van E3 leest. De ouders kunnen vermoeden dat hun kind op lezen onderpresteert op school, terwijl ze niet weten dat het technisch lezen wordt beoordeeld op tijd en op nauwkeurigheid.

Leervaardigheden en mate van zelfsturing, in te vullen door: leerkracht of leerling zelf groep 5 t/m 8 of ouders

Onderzoeksvragen

Ik wil inzicht krijgen in de leervaardigheden van een leerling en in kaart brengen welke leerbehoefte hij/zij heeft om tot leren te komen.

Ik wil nagaan welk beeld de **leerling** heeft over de eigen leervaardigheden en of dit beeld overeenkomt met mijn beeld en/of het beeld van de ouders.

Ik wil nagaan welk beeld **ouders** hebben over de leervaardigheden van hun kind en of dit beeld overeenkomt met mijn beeld.

De varianten:

Stap 06 - Leervaardigheden en mate van zelfsturing - leerkracht

Stap 06 - Leervaardigheden en mate van zelfsturing - leerling zelf, groep 5 t/m 8

Stap 06 - Leervaardigheden en mate van zelfsturing - ouder 1 en ouder 2

Uitnodiging aan de leerling

Je herkent het vast, soms gaat leren heel gemakkelijk en soms is leren best moeilijk. Deze lijst gaat over hoe jij leert. We willen namelijk graag weten hoe jij over je eigen leren denkt. Wat vind je dat er heel goed gaat en waar kun of wil je beter in worden?

Je ziet hier een aantal zinnen staan. Kun jij het antwoord geven?

Uitnodiging aan de ouders

Deze lijst gaat over hoe uw kind leert en welke eventuele belemmeringen hij/zij volgens u heeft om tot leren te komen. U ziet hier een aantal uitspraken. Het is de bedoeling dat u aangeeft in hoeverre u het eens bent met de uitspraak. Het gaat daarbij vooral om een beeld in de thuissituatie, maar u hebt mogelijk ook een beeld van uw kind op school. In dat geval vragen we u om dat gegeven mee te nemen in uw oordeel.

Om een beeld te krijgen van het leergedrag van een kind kan het zinvol zijn om deze lijst in te vullen. Als je de lijst hebt ingevuld krijg je een beeld van de sterke en minder sterke leervaardigheden van een kind. Het is verstandig om ook de ouders en de leerling te vragen om deze lijst in te vullen. Er kan dan getoetst worden of het beeld overeenkomt en je ziet waar verschillen liggen. Op basis van deze uitkomsten kun je de leerbehoefte op dit punt formuleren.

Alhoewel deze lijst onderdeel is van SiDi PO en in eerste instantie is bedoeld om de leerbelemmering van cognitief talentvolle en hoogbegaafde leerlingen in kaart te brengen, kan deze lijst ook gebruikt worden voor leerlingen die niet in deze doelgroep vallen.

Informatie naar de leerling

De leerlinglijst is bedoeld om erachter te komen hoe de leerling zelf over leren denkt. Geef duidelijk aan dat je geen test of toets afneemt en dat je baat hebt bij eerlijke antwoorden. Bespreek de procedure: de leerling kan een lijst invullen. Stuur de link door. De gegevens komen bij jou binnen en worden verwerkt. De leerling kan de lijst thuis of op school online invullen. Daarna informeer jij ouders en leerling over de uitkomst en de vervolgstappen.

Informatie naar ouders

Je kunt de ouders van tevoren schriftelijk of telefonisch informeren over jouw plan voor deze stap. Je kunt hierin aangeven wat de bedoeling is. Geef aan dat je graag meer inzicht wilt hebben in de wijze van leren van hun kind. Geef vooraf aan wat de procedure is: ouders vullen online de lijst in. Stuur de link door. De gegevens komen bij jou binnen en daarna informeer jij hen over de uitkomst en de vervolgstappen.

Bij de resultaten van deze stap krijg je een groene, oranje of rode score.

Groene score: is op orde.

Oranje score: signaal van aandacht. Bespreek de uitkomst met de leerling en stel samen een plan op om dit onderdeel te verbeteren.

Rode score: signaal van zorg. Maak samen met de leerling en ouders een concreet plan van aanpak. Vraag eventueel hulp van de ib'er en/of specialist hoogbegaafdheid.

Het is interessant om jouw eigen scores (beeld leerkracht) te vergelijken met het beeld van de ouders en de leerling. Waar zitten de verschillen en waar de overeenkomsten? Begin met dat onderdeel waar leerling, ouders en jijzelf een signaal van zorg over hebben. Mocht het beeld onduidelijk zijn of voor jou veel vragen oproepen schakel dan de ib'er of de specialist hoogbegaafdheid in. Het is in deze gevallen wenselijk om de ouders uit te nodigen voor een gesprek.

Als de aanpak niet werkt, kun je (een van) de volgende lijsten invullen:

[Stap 07 - Het Leergevoel van de leerling zelf](#)

[Stap 09 - Een vermoeden van onderpresteren](#)

[Stap 10 - Externe hulp bij belemmeringen in het leren](#)

Bespreek de resultaten weer met de ib'er en/of specialist hoogbegaafdheid.

Noteer je acties

Noteer na elke stap altijd je eigen acties. SiDi PO gaat uit van het eigenaarschap van de leerkracht. Jij bepaalt welke stappen je wilt zetten om de leerbehoefte in kaart te brengen. Dat betekent keuzes maken. Die verantwoordelijkheid betekent ook dat je je hoort te verantwoorden voor die keuzes. Eigenaarschap betekent niet alleen verantwoordelijkheid nemen, maar ook verantwoording afleggen.

WAT IS EEN ONDERWIJSKUNDIG RAPPORT?

Een onderwijskundig rapport (OKR) is een wettelijk verplicht rapport met informatie over de leerling dat wordt overgedragen aan de nieuwe school als een leerling van school verandert. Dit rapport stuurt de school mee als een leerling naar een andere basisschool gaat vanwege een verhuizing of verschil in niveau. Ook bij overgang naar het voortgezet onderwijs stuurt de school dit rapport mee.

In het OKR staan gegevens over toetsresultaten, resultaten van de eindtoets, ontwikkeling van de leerling, gedrag in de klas, het basisschooladvies en het eindniveau van de onderdelen taal en rekenen ten opzichte van de referentieniveaus.

De basisschool is eindverantwoordelijk voor het opstellen van het basisschooladvies en het onderwijskundig rapport. Dit is in de wet vastgelegd. Bij de koude overdracht wordt het overdrachtdossier overgedragen aan de vo school. De koude overdracht wordt veelal gevolgd door de warme overdracht. Bij de warme overdracht brengt de vo school, meestal de mentor of de brugklascoördinator, een bezoek aan de basisschool en spreekt het dossier door met de leerkracht van groep 8 en/of intern begeleider. Van scholen in het voortgezet onderwijs wordt verwacht dat zij de eerste twee schooljaren informatie over schoolprestaties van hun leerlingen terugkoppelen naar de basisschool. Met deze informatie kan evaluatie plaatsvinden over het gegeven basisschooladvies.

Welke gegevens staan in het onderwijskundig rapport?

Het rapport geeft een goed beeld van de leerling en zijn/haar situatie, met daarin:

- Resultaten en vorderingen (methode afhankelijke en methodeonafhankelijke toetsen).
- Begeleiding van de leerling.
- Verrijking en/of versnelling.
- Deelname aan plusgroepen.
- Eventuele externe onderzoeksgegevens, zoals IQ-score.
- Uitslag eindtoets.
- Sociale en emotionele ontwikkeling.
- Werkhouding en motivatie.
- Achtergrondkenmerken, zoals interesses en talenten, thuisituatie.

Wat doet een nieuwe school met het onderwijskundig rapport?

De nieuwe school is afhankelijk van het rapport. Op basis van dit document beslist de school namelijk of het een leerling moet aannemen of afwijzen.

Rol ouders

Ouders hebben rechten wat betreft het onderwijskundig rapport. Een school is verplicht om ouders het document ter inzage aan te bieden. De vader of moeder van het kind ondertekenen deze na inzage. Zij hebben het recht op weerwoord en mogen hun commentaar aan de verslaglegging toevoegen. Mis je als ouder bepaalde informatie, dan kun je die alsnog vermelden. Informatie over extra onderzoeken zijn ook relevant.